

15. Makkonnell K. R. (2003) Ekonomiks: printsipy, problemy i politika [Economics: principles, problems and politics] M. : INFRA-M [in Russian].
16. Lang Y. (1993) Proekt kodeksa nalogovykh zakonov dlya gosudarstv Tsentral'noy i Vostochnoy Evropy [Draft Code of Tax Laws for the States of Central and Eastern Europe]. Bonn: Federal'noe ministerstvo finansov [in Russian].
17. Stiglits Dzh.Yu. (1997) Ekonomika gosudarstvennogo sektora [Economy of the public sector] M. : Izd-vo MGU: INFRA-M [in Russian].
18. S. Badger (1994) Lexicon of Terms and Concepts in Public Administration, Public Policy and Political Science [Lexicon of Terms and Concepts in Public Administration, Public Policy and Political Science]. Compiled, selected and edited by, M. Bejzuk, S. Christianson a. o. Kyiv : Osnovy Publishers [in English].

Лариса Сидельникова. Генезис теории налогов в западной научной традиции. Исследованы исторические ретроспективы дивергенции научных теорий налогообложения в западной научной традиции и их влияние на формирование современных подходов к построению эффективной налоговой системы. Установлено, что теоретические наработки корифеев западной экономической науки являются базисом понимания истоков и механизмов налогообложения – сложной сферы общественной реальности, в которой переплетены многочисленные причинно-следственные взаимодействия идеалов и реалий, теории и практики, экономики и политики. Проведенное исследование дало возможность обосновать эволюционный путь понимания общественной природы налога учеными Запада от радикального отрицания налогов как равноправного дохода казны государства, через философское обоснование этой категории и идеологизацию практики налогообложения, до демократических налоговых форм обеспечения общественного воспроизводства как неотъемлемого атрибута демократического правового государства, определяющего условия цивилизованного развития общества.

Ключевые слова: теория, налоги, налогообложение, фискальная политика, бюджет.

Larysa Sidelynikova. The Genesis of the Theory of Taxation in the Western Scientific Tradition. The historical retrospective of the divergence of scientific theories of the taxation in the western scientific tradition and their influence on the formation of modern approaches to the construction of an efficient tax system are examined. It was found that the theoretical achievements of the coryphaeus's of Western of economic science are the basis for understanding of the origins and mechanisms of taxation – the complex area of social reality in which many causal interaction between ideals and reality, theory and practice, economics and politics are intertwined. The research made it possible to substantiate the evolutionary way of understanding of the social nature of the tax by scientists of the West from the radical negation of taxes as an equal revenue of the state treasury, through the philosophical substantiation of this category and ideologization of practice of taxation, to the democratic tax forms of ensuring of social reproduction, as an inalienable attribute of a democratic state of law, defining conditions of civilized development of the society.

Key words: theory, taxes, taxation, fiscal policy, budget.

Стаття надійшла до редколегії
08.03.2017 р.

УДК 332.15

Юрій Стадницький – доктор економічних наук, старший науковий співробітник, Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього Національної академії наук України

Новий критерій класифікації благ: чинники розміщення їх виробництва

У статті запропоновано класифікацію благ за чинниками розміщення їхнього виробництва, урахуванням властивостей технологій виробництва благ, ресурсів, які застосовуються в цих технологіях, забруднень, що утворюються під час виробництва, а також самих благ. У статті наведено матрицю для класифікації видів економічних благ.

Ключові слова: блага, чинники розміщення виробництва, класифікація благ, ресурси, технологія виробництва, матриця для класифікації.

Постановка наукової проблеми та її значення. Як відомо, благом є те, що має властивість корисності, тобто здатне безпосередньо чи посередньо задовольнити певні людські потреби. Очевидно, що всі блага отримуються людиною від природи, але вони потребують певного впливу, щоб стати готовими до споживання. Процес створення людиною потрібних їй благ називається виробництвом. Отже, блага поділяються на дарові (неекономічні), які створюються природою (наприклад повітря, вода, нафта), та економічні, що є результатом діяльності людини (зокрема автомобіль, хліб, бензин).

Аналіз досліджень цієї проблеми. В економічній теорії відомо багато підходів до класифікації благ [1–10], але ще ніколи їх не класифікували за чинниками розміщення виробництва (РВ), тобто чинниками місця, у якому утворюється дарове благо чи виробляється благо економічне. При цьому під чинниками РВ блага розуміємо причини, які потрібно враховувати, обґрунтовуючи (прогнозуючи) майбутнє РВ (відповідаючи на запитання «де?») чи пояснюючи колишнє (існуюче) РВ (відповідаючи на запитання «чому тут?») блага.

Мета й завдання дослідження. Мета статті – обґрунтування чинників розміщення виробництва благ у якості нового критерію їх класифікації. Для досягнення мети виконано такі **завдання**, як визначення властивостей блага, характеристика видів економічних благ, створення матриці для класифікації видів економічних благ з однією домінуючою парою чинників розміщення їх виробництва.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Формування переліку чинників РВ блага доцільно виконувати з урахуванням властивостей місць, сприятливих для виробництва оцінюваного блага. Виявлення сприятливих властивостей місць потрібно здійснювати залежно від властивостей сторони «благо», які охоплюють властивості:

- технології виробництва блага;
- ресурсів, необхідних для технології виробництва блага;
- забруднювальних агентів, які утворюються під час виробництва блага;
- блага, яке виробляється.

Сторона «благо» (яке існує чи вироблятиметься) та сторона «місце» (яке є чи має бути РВ блага) характеризуються певним набором властивостей, частина яких є чинниками РВ благ. Чинники РВ блага можна поділити на внутрішні (до яких відносять відповідні властивості сторони «благо») та зовнішні (відповідні властивості сторони «місце»). Отже, маємо, з одного боку, властивості сторони «благо», частину яких потрібно вважати чинниками РВ блага;

З іншого боку, кожній властивості сторони «благо» відповідатиме властивість сторони «місце», яку також слід уважати чинником РВ блага. Тому завжди, відповідаючи на питання «де?» чи «чому тут?», ми повинні виявляти не окремі чинники РВ блага, а їхні пари: чинник РВ блага внутрішній – чинник РВ блага зовнішній.

Перший, генеральний, поділ благ за чинниками їх РВ доцільно виконати за допомогою поділу благ на ті, РВ яких зумовлюється домінуючою парою чинників (блага блоку А генерального поділу), і ті, РВ яких зумовлюється кількома парами чинників (блага блоку В генерального поділу). У подальшому дослідженні дарові (неекономічні блага) залишаться поза увагою, оскільки чинники їх РВ є предметом дослідження геологічних та інших наук про Землю й не піддаються оптимізації з погляду інтересів людини. Тому в подальшому досліджуватимемо чинники РВ лише економічних благ.

Зазначимо, що однакові блага можуть бути вироблені за допомогою різних технологій і характеризуватися специфічними чинниками РВ. Наприклад, виробництво електроенергії можливе за допомогою багатьох альтернативних технологій, що зумовлюватиме суттєву відмінність у чинниках розміщення її виробництва. Маючи в усіх випадках аналогічне економічне благо (електроенергію), одночасно простежуємо, що чинники розміщення для кожної технології виробництва електроенергії будуть різними. Саме це і є підтвердженням тези про можливість віднесення аналогічних благ, але вироблених за різними технологіями, до різних класифікаційних груп із погляду чинників місця їх виробництва. Тому, говорячи про види економічних благ (ВЕБ),

ураховуємо не лише благо, але й технологію його виробництва – наприклад електрична енергія, отримана за допомогою спалювання вугілля, – це буде інший вид ВЕБ, ніж електрична енергія, отримана перетворенням сонячного випромінювання.

Для дослідження щодо класифікації ВЕБ спочатку зупинимося на ВЕБ блоку А, які поділяються на чотири групи, та певну кількість підгруп у межах цих груп. *Група 1 ВЕБ блоку А* – можливе РВ – це місце з наявністю відповідного джерела ресурсу. Поняття джерела ресурсу включає не лише природні ресурси (родовища корисних копалин, лісові масиви, сільськогосподарські угіддя, чисте довкілля тощо), але й ресурси антропогенного походження (наприклад цукор, цемент, невисокі вимоги держави до впливу на довкілля). Зрозуміло, що надзвичайна об'ємність поняття «ресурс» зумовлює потенційну можливість подальшого поділу ВЕБ групи 1 (яка включає три підгрупи) щодо чинників РВ не лише в межах групи, але й підгруп.

Підгрупа 1 групи 1 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для виробництва яких властивість «потреба немобільного ресурсу» є домінуючою. До цієї підгрупи належать ВЕБ, для виробництва яких ресурс вилучається з його джерела (розробка корисних копалин, лісопилна промисловість тощо) або користуються немобільним ресурсом (наприклад транспортне використання озера, енергетичне використання ріки, чисте довкілля, невисокі вимоги держави до впливу виробництва на довкілля). Для ВЕБ підгрупи 1 групи 1 парою чинників РВ є «потреба немобільного ресурсу» (властивість сторони «благо») – «наявність джерела немобільного ресурсу» (властивість сторони «місце»).

Підгрупа 2 групи 1 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для яких властивість «висока ресурсомісткість» (великі витрати відповідного ресурсу на одиницю блага) є домінуючою. Для ВЕБ підгрупи 2 групи 1 парою чинників РВ є «висока ресурсомісткість» (властивість сторони «благо») – «наявність джерела ресурсу» (властивість сторони «місце»). Ресурсна орієнтація виробництва ресурсомістких ВЕБ зумовлюється бажанням заощадити на транспорті.

Підгрупа 3 групи 1 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для яких властивість «використання маломобільного ресурсу» є домінуючою. Виробництво консервів, вина, соків тощо орієнтується на джерела ресурсів, оскільки переміщення овочів, фруктів, риби тощо зумовлюватиме суттєву втрату якості або великі витрати для запобігання цьому під час транспортування. Для ВЕБ підгрупи 3 групи 1 парою чинників РВ є «використання маломобільного ресурсу» (властивість сторони «благо») – «наявність джерела маломобільного ресурсу» (властивість сторони «місце»).

Група 2 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для яких чинником РВ є близькість ринку збуту (споживачів). Орієнтація на споживачів може розглядатися в масштабі країни, регіону чи міста. Група 2 ВЕБ уключає шість підгруп. *Підгрупа 1 групи 2 ВЕБ блоку А.* ВЕБ, для яких властивість «маломобільність блага» є домінуючою. Маломобільні блага утруднено переміщати на велику відстань через дорожнечу цього (унаслідок високих витрат на транспортування або у випадку потреби сплачувати мито під час експорту блага), великі габарити (наприклад конструкції домобудівельних комбінатів), можливість втрати якості (хлібобулочні вироби, борошно, деякі кондитерські вироби, молочні продукти, енергія ТЕС тощо), проблеми безпеки (наприклад сірчана кислота, вибухові речовини). Для ВЕБ підгрупи 1 групи 2 парою чинників РВ є «маломобільність блага» (властивість сторони «благо») – «наявність споживачів» (властивість сторони «місце»).

Підгрупа 2 групи 2 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для яких властивість «вага (об'єм) блага значно перевищує вагу (об'єм) основного ресурсу» є домінуючою. Так є тоді, коли для виробництва блага до основного ресурсу додаються ресурси, що вільнодоступні в будь-якому місці (вода та повітря). Тому теплоізоляційні будівельні матеріали, які виробляються методом обробки гарячим повітрям основної сировини (зазвичай глини), мають яскраво виражену споживчу орієнтацію. Подібною є ситуація з горілчаною промисловістю, пивоварінням, виробництвом охолоджувальних напоїв із концентратів тощо, відчутний компонент яких – вода. Для ВЕБ підгрупи 2 групи 2 парою чинників РВ є «вага (об'єм) блага значно перевищує вагу (об'єм) основного ресурсу» (властивість сторони «благо») – «наявність споживачів» (властивість сторони «місце»).

Підгрупа 3 групи 2 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для яких властивість «незначна просторова диференціація витрат виробництва блага» є домінуючою. Споживча орієнтація цієї підгрупи

пояснюється намаганням заощадити на витратах, пов'язаних із переміщенням (блага до споживачів чи споживачів до блага) в умовах неможливості заощадити на витратах виробництва. Для ВЕБ підгрупи 3 групи 2 парою чинників РВ є «незначна просторова диференціація витрат виробництва» (властивість сторони «благо») – «наявність споживачів» (властивість сторони «місце»).

Підгрупа 4 групи 2 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для яких властивість «потреба культурної (ментальної) спорідненості працівників споживачами блага» є домінуючою. Тому компанії, які не потребують наближеності до споживача з технічних причин, орієнтуються під час розміщення на споживачів із причини необхідності забезпечити культурну спорідненість. Так, компанії, які займаються в ЄС роздрібною торгівлею за допомогою телефону чи Інтернету, розміщуються в Угорщині та Болгарії, де витрати на ведення відповідного бізнесу будуть більшими, ніж, наприклад, в Індії, але не виникатимуть проблеми суттєвої відмінності в менталітеті між працівниками та клієнтами. Для ВЕБ підгрупи 4 групи 2 парою чинників РВ є «потреба ментальної спорідненості працівників споживачами блага» (властивість сторони «благо») – «наявність споживачів» (властивість сторони «місце»).

Підгрупа 5 групи 2 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для яких властивість «потреба безпосереднього контакту працівників зі споживачами блага» є домінуючою. Безпосередній контакт зі споживачами блага створює можливості швидкого реагування на потрібне вдосконалення наявних благ, виробництво нових благ, часто з урахуванням індивідуальних потреб клієнтів. Це також полегшує організацію сервісу. Для ВЕБ підгрупи 5 групи 2 парою чинників РВ є «потреба безпосереднього контакту працівників зі споживачами блага» (властивість сторони «благо») – «наявність споживачів» (властивість сторони «місце»).

Підгрупа 6 групи 2 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для яких властивість «неомобільність блага» є домінуючою (наприклад блага, які пропонують готелі, ресторани, стадіони тощо). Для цих ВЕБ важливо чітко ідентифікувати споживачів блага й оцінити обсяг їхнього попиту. Якщо обсяг попиту на благо в межах відповідної території є не меншим за порогове значення (рівень попиту на благо, що зумовлює доцільність виробництва цього блага), то відповідне місце може розглядатися як місце можливого виробництва. Для ВЕБ підгрупи 6 групи 2 парою чинників РВ є «неомобільність блага» (властивість сторони «благо») – «наявність споживачів» (властивість сторони «місце»).

Група 3 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для яких властивість «мінімальні витрати виробництва блага» є домінуючою. Показові в цьому аспекті сфера програмного забезпечення (визнаним світовим центром якого є Індія), надання різноманітних облікових і консультаційних послуг (Польща провадить бухгалтерський облік для фірм інших країн Європи, зокрема Німеччини, Великобританії та Франції), де готові блага дуже дешево й швидко з допомогою мережі Інтернет можуть доставлятися до замовників. Для ВЕБ групи 3 парою чинників РВ є «висока транспортабельність блага» (властивість сторони «виробництво благ») – «низькі витрати виробництва блага» (властивість сторони «місце»).

Група 4 ВЕБ блоку А. ВЕБ, для яких властивість «безпечна відстань від великих населених пунктів» є домінуючою. Багато технологій виробництва благ небезпечні для довкілля та людей: варто пригадати ядерну аварію в Чорнобилі, яка стала найстрашнішою в атомній енергетиці через помилкове розміщення АЕС у густонаселеному регіоні, поблизу великих міст, водосховищ і річок, що жили водою ці міста. Для ВЕБ групи 6 парою чинників РВ є «небезпека для населення» (властивість сторони «виробництво благ») – «віддаленість від населених пунктів» (властивість сторони «місце»).

У табл. 1 наведено матрицю для класифікації ВЕБ за чинниками РВ, де домінує лише одна пара чинників. У багатьох випадках чинниками РВ благ є кілька пар. Показовими в цьому аспекті є вимоги «МакДональдз в Україні» (ресторани швидкої їжі) до можливого РВ [11, с. 27–28]. Ще один приклад стосується автомобільної фабрики в Монтгомері (штат Алабама), яка була першою виробничою інвестицією «Hyundai Motor» в США [12, с. 8–9].

Таблиця 1

Матриця для класифікації ВЕБ з однією домінуючою парою чинників РВ

Група ВЕБ	Домінуючий чинник МН		Можливе МН – це місце з наявністю:
	сторони «виробництво благ»	сторони «місце»	
1	1.1. Використання нерухомого ресурсу	Наявність джерела нерухомого ресурсу	Джерела відповідного ресурсу
	1.2. Висока ресурсомісткість	Наявність джерела ресурсу	
	1.3. Використання маломобільного ресурсу	Наявність джерела маломобільного ресурсу	
2	2.1. Виробництво маломобільних благ	Наявність споживачів	Споживачів
	2.2. Вага (об'єм) вироблюваного блага значно перевищує вагу (об'єм) основного ресурсу	Наявність споживачів	
	2.3. Незначна просторова диференціація витрат на виробництво блага	Наявність споживачів	
	2.4. Потреба ментальної спорідненості працівників зі споживачами	Наявність споживачів	
	2.5. Потреба безпосереднього контакту працівників зі споживачами	Наявність споживачів	
	2.6. Немобільність вироблюваного блага	Наявність споживачів	
3	Висока транспортабельність вироблюваного блага	Низькі витрати виробництва блага	Низьких витрат виробництва
4	Небезпека для населення	Віддаленість від міст	Віддаленості від міст

Групи ВЕБ блоку В утворюються за допомогою різноманітних поєднань уже встановлених пар чинників. Наприклад, для ВЕБ блоку В групи 1 чинниками РВ буде поєднання чинників «наявність відповідного джерела ресурсу» та «наявність споживачів» (1+2). Оскільки ресурсів може бути кілька, присутність серед чинників РВ чинника «наявність відповідного джерела ресурсу» автоматично генерує можливість появи великої підгрупи, що й відображено на схемі рис. 1.

Подібно для всіх ВЕБ блоку В, де серед чинників РВ фігурує чинник «наявність відповідного джерела ресурсу» і ще якийсь один чинник: ВЕБ блоку В групи 2 (1+3) та ВЕБ блоку В групи 2 (1+4). Зрештою, багато підгруп існує і в межах інших ВЕБ блоку В, де серед чинників РВ фігурує чинник «наявність відповідного джерела ресурсу» і ще кілька чинників: ВЕБ блоку В групи 4 (1+2+3), ВЕБ блоку В групи 5 (1+2+4) та ВЕБ блоку В групи 6 (1+3+4). ВЕБ блоку В інших груп – 7 (2+3), 8 (2+4), 9 (3+4) та 10 (2+3+4) – характеризуються відсутністю підгруп, оскільки серед чинників їх РВ відсутні ті, що генерують їх необхідність.

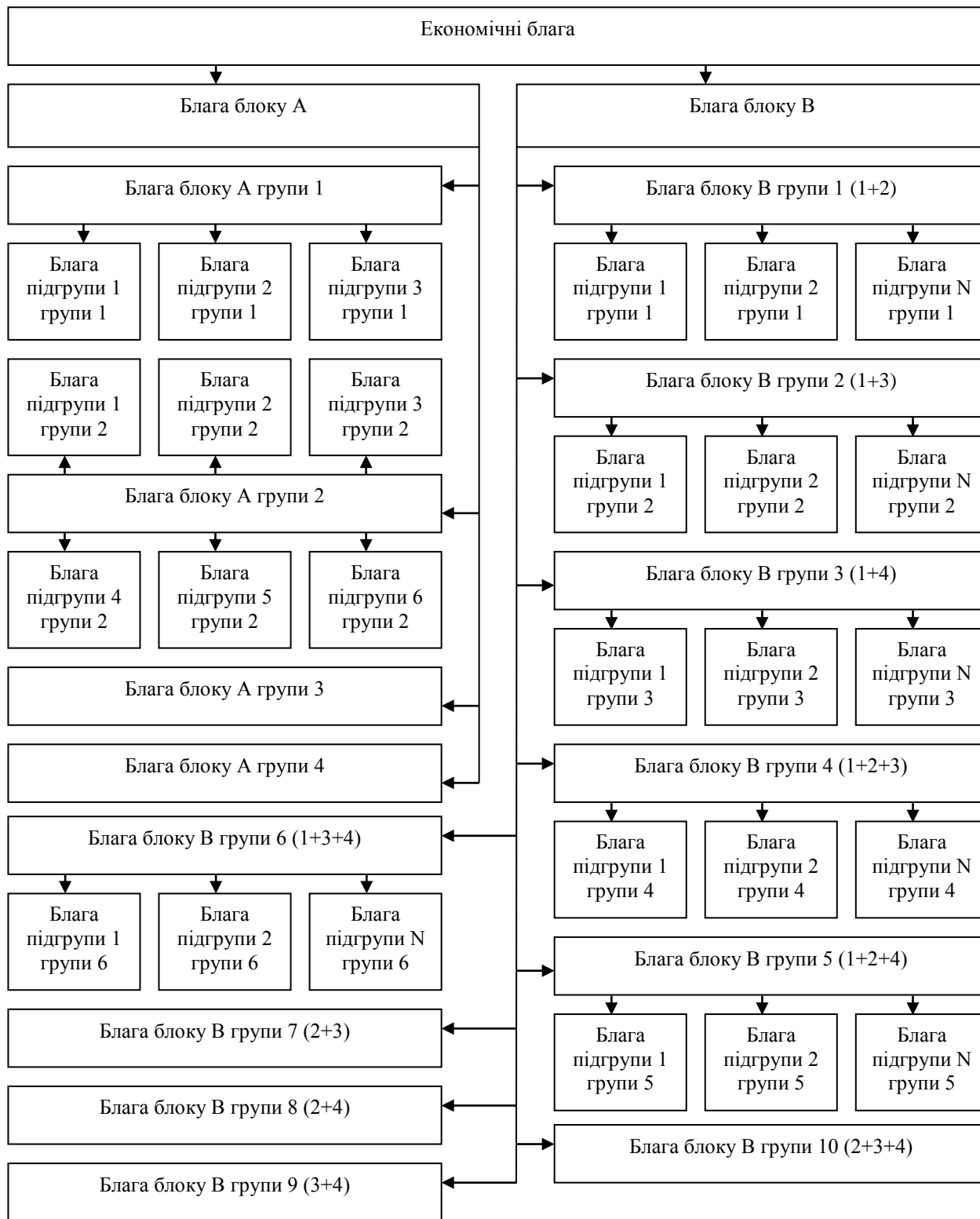

Рис. 1. Матриця для класифікації ВЕБ за чинниками їх РВ

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Виконана класифікація ВЕБ за чинниками їх РВ дасть змогу підвищити якість і прискорити прийняття рішень щодо вибору оптимальних місць виробництва благ. Подальші дослідження в цій сфері є перспективними в напрямі виявлення чинників РВ різноманітних ВЕБ і наповнення конкретною інформацією розробленої матриці для класифікації.

Джерела та література

1. Австрийская школа в политической экономии / К. Менгер, Е. Бём-Баверк, Ф. Визер : пер. з нем. – Москва : Экономика, 1992. – 494 с.
2. Ahrens J. Deepening Integration in an Enlarged EU: A Club-Theoretical Perspective / J. Ahrens, H. W. Hoen, R. Ohr // *European Integration*. – 2005. – Vol. 27, No. 4. – P. 417–439.
3. Buchanan J. M. Public Goods in Theory and Practice: A Note on the Minasian-Samuelson Discussion / J. M. Buchanan // *Journal of Law and Economics*. – 1967. – № 10. – P. 193–197.
4. Green J. Characterization of Satisfactory Mechanisms of the Revelation of Preferences for Public Goods / J. Green, J. J. Laffont // *Econometrica*. – 1977. – № 45 (2). – P. 427–38.
5. Hummel J. R. National Goods Versus Public Goods: Defense, Disarmament and Free Riders / J. R. Hummel // *Review of Austrian Economics*. – 1990. – № 4. – P. 88–122.
6. Jensen R. Giffen Behavior and Subsistence Consumption / R. Jensen, N. Miller // *American Economic Review*. – 2008. – № 97 (4). – P. 1553–1577.
7. Samuelson P. A. Contrast Between Welfare Conditions for Joint Supply and for Public Goods / P. A. Samuelson // *The Review of Economics and Statistics*. – 1969. – № 51(1). – P. 26–30.
8. Веблен Т. Теория праздного класса : пер. з англ. / Т. Веблен. – Москва : Прогресс, 1984 – 367 с.
9. Стігліц Дж. Е. Економіка державного сектора : пер. з англ. / Дж. Е. Стігліц. – Київ : Основи, 1998. – 854 с.
10. Чубукова О. Ю., Синенко О. І. / Місце і роль держави на сучасному етапі розвитку економіки України / О. Ю. Чубукова, О. І. Синенко // *Актуальні проблеми економіки*. – 2010. – № 8 (110). – С. 79–88.
11. Стадницький Ю. І. Просторова організація соціально-економічних систем / Ю. І. Стадницький, І. М. Комарницький. – Львів : Априорі, 2010. – 464 с.
12. Стадницький Ю. І. Просторологія / Ю. І. Стадницький, І. М. Комарницький, О. Е. Товкан. – Львів : Априорі, 2010. – 424 с.

References

1. Menher, K., B'om-Baverk, E., & Vizer, F. (1992). *Avstriiskaia shkola v politicheskoi ekonomii* [Austrian school of political economy]. Moskva : Ekonomika [in Russian].
2. Ahrens J. Deepening Integration in an Enlarged EU: A Club-Theoretical Perspective / J. Ahrens, H. W. Hoen, R. Ohr // *European Integration*. – 2005. – Vol. 27, No. 4. – P. 417–439.
3. Buchanan J. M. Public Goods in Theory and Practice: A Note on the Minasian-Samuelson Discussion / J. M. Buchanan // *Journal of Law and Economics*. – 1967. – № 10. – P. 193–197.
4. Green J. Characterization of Satisfactory Mechanisms of the Revelation of Preferences for Public Goods / J. Green, J. J. Laffont // *Econometrica*. – 1977. – № 45(2). – P. 427–438.
5. Hummel J. R. National Goods Versus Public Goods: Defense, Disarmament and Free Riders / J. R. Hummel // *Review of Austrian Economics*. – 1990. – № 4. – P. 88–122.
6. Jensen R. Giffen Behavior and Subsistence Consumption / R. Jensen, N. Miller // *American Economic Review*. – 2008. – № 97 (4). – P. 1553–1577.
7. Samuelson P. A. Contrast Between Welfare Conditions for Joint Supply and for Public Goods / P. A. Samuelson // *The Review of Economics and Statistics*. – 1969. – № 51(1). – P. 26–30.
8. Veblen, T. (1984). *Teoriia prazdnogo klassa* [*Theory of the idle class*]. Moskva : Prohress [in Russian].
9. Stihlits, Dzh. E. (1998). *Ekonomika derzhavnoho sektora* [Economics of the Public Sector]. Kyiv : Osnovy [in Ukrainian].
10. Chubukova, O. Yu., & Synenko, O. I. (2010). *Mistse i rol' derzhavy na suchasnomu etapi rozvytku ekonomiky Ukrainy* [The place and role of the state at the current stage of development of Ukraine's economy]. *Aktual'ni problemy ekonomiky – Actual problems of economics*, 8 (110), 79–88 [in Ukrainian].
11. Stadnyts'kyi, Yu. I., & Komarnyts'kyi, I. M. (2010). *Prostorova orhanizatsiia sotsial'no-ekonomichnykh system* [The spatial organization of socio-economic systems]. L'viv : Apriori [in Ukrainian].
12. Stadnyts'kyi, Yu. I., & Komarnyts'kyi, I. M. (2010). *Prostorolohiia* [Prostorolohiya]. L'viv : Apriori [in Ukrainian].

Юрій Стадницький. Новый критерий классификации благ: факторы размещения их производства.

В экономической теории известны многие подходы к классификации благ, но еще никогда блага не классифицировались по факторам размещения производства (РП), то есть факторами места, в котором образуется даровое благо или производится благо экономическое. В статье предлагается классифицировать блага по факторам размещения их производства при помощи учитывания свойств технологий производства благ, ресурсов, которые применяются в этих технологиях, загрязнений, которые образуются при производстве, а также самих благ. Первое (генеральное) разделение благ по факторам их РП целесообразно выполнить путем разделения благ на те, РП которых предопределяется доминирующей парой факторов (блага блока А генерального разделения), и те, РП которых предопределяется несколькими парами факторов (блага блока В

генерального розделения). Одинаковые блага могут быть произведены с помощью разных технологий и характеризоваться специфическими факторами РП. Установлены четыре группы видов экономических благ (ВЭБ) блока А, при РП которых доминирующим свойством является: 1) наличие соответствующего источника ресурса (естественного или антропогенного); 2) близость рынка сбыта; 3) минимальные затраты производства блага; 4) безопасное расстояние от больших населенных пунктов. В статье предложена матрица для классификации ВЭБ блока В.

Ключевые слова: блага, факторы размещения производства, классификация благ, ресурсы, технология производства, матрица для классификации.

Yurij Stadnyckyj. New Criterion of Classification of Blessing: Factors of Placing of their Production. In an economic theory many going is known near classification of blessing, but yet never blessing was classified after the factors of placing of production (PP), id est by the factors of place in that the free appears blessing or produced blessing economic. In the article it is suggested to classify blessing after the factors of placing of their production by taking into account of properties of technologies of production of blessing, resources that are used in these technologies, contaminations that appear at a production, and also blessing. First, general, division of blessing after factors them PP it is expedient to execute by dividing of blessing into those, PP that predetermined by the dominant pair of factors (blessing of block A general division), and those, PP that predetermined by a few pairs of factors (blessing of block B general division). The identical blessing can be mine-out by means of different technologies and to be characterized the specific factors of PP. 4 groups of types of the economic blessing (TEB) of block are set A, at PP that dominant property is: 1) presence of corresponding source of resource (natural or anthropogenic); 2) closenesses of market of sale; 3) minimum cost of production of blessing; 4) safe distance from large settlements. In the article an offer matrix is for classification of TEB of block B.

Key words: Blessing, factors of placing of production, classification of blessing, resources, technology of production, matrix for classification.

Стаття надійшла до редколегії
13.03.2017 р.